СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ВЕРЕСНЯ 1949. No. 213. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 14, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ЗАГРОЗА СТРАЙКУ В СТАЛЕВІЙ ПРОДУКЦІЇ МИНАЄ

Питсбурґ, 12. вересня. — Страйк у сталевій продукції, який мав початися в середу, 14. вересня, в одну мінуту після півночі, відложений на одинадцять днів на підставі рішення юнії сталевих робітників, оприлюдненого предсідником юнії, Филипом Морей. Юнія прийняла зазив президента Трумана, щоб продовжити примиря між юнією й підприємцями до 25 вересня. Юнія прийняла теж дорученя президентської ради для ствердження фактів як підставу до дальших переговорів у справі суспільного забезпечення й старечої пенсії. Доручення ради звертається проти підвишки платні для сталевих робітників, зате рада обстоює, щоб підприємства склали свою програму суспільного забезпечення і щоб на спілку з юнією випрацювали засади для старечої пенсії. Ці обі програми мають коштувати підприємців по 10 цнт. на годину за кожного робітника. Предсідник юнії, Морей, вислав телеграму до президента Трумана з запевненням, що пів мільйона членів юнії не будуть переривати роботи.

НЕВДАЧІ ПЕРЕГОВОРИ ДЛЯ ПОКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ НА ГАВАЯХ.

Ню Йорк. — Змагання федеральних посередників довести до закінчення 135-денного страйку на корабельних доках на островах Гаваї покінчилися невдачею після пяти зібрань представників обох сторін у Ню Йорку. Сирус С. Чінґ, голова Служби Посередництва заявив, що покінчив з нарадами тому, що жадна сторона не виказала доброї волі вести дальші переговори. Ґері Бриджес, голова юнії 2,000 докових робітників на західнім побережжі заявив після невдалих нарад, що „страйк іде далі". Страйк має руїнуючі наслідки на економічне положення Гавайських островів від коли тамошній уряд перебрав на себе відповідальність за веденя адміністрації доків попереднього місяця.

ПОВІТОВА РАДА „ВМИВАЄ РУКИ" ВІД СПРАВИ РОБСОНА.

Гвайт Плейнс, Н. Й. — Республиканська більшість Повітової Ради зійшлася на конференцію в справі зібрань співака Пола Робсона з-перед трьох тижнів і рішила „обмити руки" від його різнородних домагань, щоб прослідити причини метушні після пікніку 4 вересня. Більшість Ради заявила, що приймає до відома звіт стейтової й повітової поліції в справі метушні і не буде підтримувати домагань Робсона для дальшого слідства. На конференції були спроби, щоб постаратися за окремий стейтовий закон для заборони можливих дальших провокацій прихильників Робсона, одначе перемогла твереза думка, щоб не робити мучеників з комуністів.

СЕН. МЕККАРАН СТУДІЮЄ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ.

Вашингтон. — Голова правничої комісії сенату, Пат МекКарран, переведе свої власні допити в таборах переміщених осіб в Европі щоб переконатися, наскільки потрібно доповнити теперішній іміґраційний закон про допущення 205,000 скитальників. Він виїздить до Европи в середу.

П'ЯТИЙ ПІДСУДНИЙ КОМУНІСТ ПОПАВ У ТЮРМУ.

Ню Йорк. — Федеральний суддя Гарольд Р. Медина післав у понеділок до тюрми за непослух судові пятого комуніста, обвинуваченого в змаганні до насильного скинення уряду Злучених Держав. Ним є Карл Вінтер, предсідник Комуністичної партії в стейті Мишиген. Він став як свідок у своїй власній справі й широко вияснює поведінку комуністичних провідників. Коли ж прийшло до перехресних питань прокуратора, то Вінтер або відмовлявся від відповіді, або вимивав безпосередньої відповіді. Коли прийшло до питання, чи тесть Вінтера брав участь в конвенції, на якій переведено зміну статутів Комуністичної партії в 1945 р., Вінтер заявив, що він не хоче бути свідком для прокуратора і наражувати на небезпеку свого тестя, Алфреда Ваґенкнехта. Прокуратор зажадав від судді наказати Вінтерові дати відповідь, щоб ствердити неправду Вінтера, який сказав, що конституція була змінена для вимінення закону про реєстрування чужинних агентів. Прокуратор доводив з комуністичного щоденника, „Дейлі Воркер", що Ваґенкнехт брав участь у конвенції і там заявив, що комуністи тільки „вертаються домів", тобто починають поновно революційну тактику. Суддя перервав розправу для провірки твердження прокуратора і після перерви наказав свідкові дати відповідь. По тім виразно суддя сказав, що свідок не може вибирати собі питань, на які він хоче давати відповідь, бо суд має на меті доходити правди. Коли ще після того Вінтер не хотів дати відповіді, суддя післав його на 30 ночей до тюрми з застороженням, що може бути звільнений, якщо змінить свою тактику й буде давати відповіді на питання в суді.

ЗИМА В СТЕЙТІ МОНТАНА.

Гелена, столиця Монтани, 12 вересня. — Вже другий день падає тут сніг, як передвісник зими в стейті і в сусідніх стейтах Вайомінґ та в обох Дакотах. У Монтані сніговія принесла сніг висоти на одну стопу в деяких околицях. Температура впала до 20 ступнів понад зеро в термометрі Фаренгайта. В гористій околиці Гелени упав сніг на сім з половиною цалів.

ПРОБА ЛЬОЯЛЬНОСТИ ПО ШКОЛАХ.

Ню Йорк. — На підставі недавно схваленого стейтового закону має відбутися в стейті Ню Йорк провірка льояльности учительських сил і шкільних урядовців і службовиків. Їх загальне число доходить до 40,000 людей. Шкільна Рада міста Ню Йорку зарядила прилюдне переслухання над звітом з поодиноких шкіл про поведінку учителів і службовиків.

ПОКІНЧЕНО ТРИДЕРЖАВНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРИЗНАЛИ АНГЛІЇ КОНЦЕСІЇ ДЛЯ ПОСТАЧАННЯ ДОЛЯРА.

Вашингтон, 12-го вересня. — Американсько-Британсько-Канадська фінансова конференція покінчилася гармонійною згодою Злучених Держав на чотири наглі засоби у програмі з десяти точок, які мають на меті припинити дальше вичерпування долярових припасів і резерв золота в Англії. Негайно після покінчення нарад, відбулася пресова конференція, в якій секретар скарбу Джан В. Снайдер і міністри двох інших держав драматично вихвалювали осяги для стабілізації фінансів Західних держав у їхній холодній війні проти Росії. Чотири засоби для налагодження фінансів Англії такі: 1. Вона могтиме вживати фонди з Пляну Маршала без дотеперішних обмежень; 2. Америка знизить свою оборонну тарифу проти імпорту гумових виробів; 3. Америка годиться на імпорт інших товарів за деяким облегченням статті 9 в митній тарифі; 4. Америка годиться на злегчення митних правил при перегляді імпортованих товарів, щоб приспішити імпорт товарів з Англії.

З конференції оприлюднено комунікат, який обіймає 2,500 слів. В комунікаті згадано тільки про різнородні трудноці, одначе їх не вияснено.

НАМІЧЕНА РОЗМОВА АЧЕСОНА Й БЕВИНА В СПРАВІ МИРУ З ЯПОНІЄЮ.

Негайно після покінчення фінансової конференції заповіджено розмову секретаря стейту Діна Ачесона з британським міністром закордонних справ, Ернестом Бевином, в справі миру з Японією. Існує плян, щоб мир заключити без Росії. Після тих розмов прийде ще до нарад з французьким міністром закордонних справ Робертом Шуманом, а опісля відбудеться неформальна конференція міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, коли совєтський міністер Андрій Вишинський приїде на наради Асамблеї Обєднаних Держав.

ВИЙШЛИ З ПАРОПЛАВА ПІД УКРАЇНСЬКИМ ПРАПОРОМ.

Ню Йорк. — У пятницю, 9. вересня, висіла з корабля Дженерал Тейлор поважна — понад 200 голов — громада нових іміґрантів зі скитальщини, а між ними й група людей, які несли український, блакитно-жовтий прапор. Дійшовши до стола, при якому находилися представники й представниці Злученого Українського Американського Допомогового Комітету після перегляненя їхніх подорожніх пакунків, вони передали цей прапор при столику, а з доручення урядовців завісили його разом з жердкою на стіні, під якою збираються нові українські іміґранти перед виїздом з пристані. Прапор висів на стіні увесь час, до покінчення урядової перевірки, а опісля його перевезено до Українсько-Американського Переселенчого Осередка в Ню Йорку.

Провідниця групи, пані Олександра Хромовська, розповіла про переїзд українських скитальців кораблем Дженерал Тейлор, згадуючи про їхню нашвидку руку організацію в тимчасову громаду під проводом інж. Семянцева й Ігоря Соболя. На зібранні 6. вересня зреферував справу інж. Юрій Артюшенко, який їхав до Шікаґа. Він пригадав на потребу підготови до життя у Новому Світі і потребу продовжування праці ЗУАДК-у. Рішено вислати привітну телеграму до американського уряду з привітом для українського народу від української групи іміґрантів. На нарадах заініціовано міжгрупову імпрезу на кораблі, в якій українці виступили з хором і танковими продукціями, в яких між. ін. виступила 8-річна дівчинка. Капітанові корабля вручено на памятку українську вишивку. Після такої імпрези прийшло до сердечних вимін думок з іннонаціональними групами аж до кінця подорожі.

ЧЕСЬКІ ЄПИСКОПИ СТАВЛЯТЬ ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕГОВОРІВ

Прага, 13. вересня. — Католицькі єпископи Чехословаччини подали до загального відома своє домагання до уряду, щоби він відкликав всі форми свого переслідування Церкви, включно з обмеженнями свободи архиєпископа Берана, ставляючи це за передумову відновлення переговорів між урядом і церквою. Рівночасно з церковних джерел повідомлено, що комуністична поліція наложила домашній арешт на другого архиєпископа, Йозефа Кареля Матоху з Оломуц. Уряд наказав йому, щоби він „з причин безпеки" не подорожував без поліційної ескорти. Тимчасом тут для всіх ясно, що властиво архиєпископ мусів би хоронити свого поліційного „оборонця", як тільки вірники довідалися б про цей новий замах большевицького уряду на свободу чергового архиєпископа.

СТАРАННЯМ ЗУАД КОМІТЕТУ ПРИЇЖДЖАЄ ДАЛЬШИХ 3,000 УКРАЇНЦІВ

ТІЛЬКИ ПРИ НЕГАЙНІЙ І ВСЕБІЧНІЙ ДОПОМОЗІ ВСЬОГО ГРОМАДЯНСТВА МОЖНА БУДЕ ВИКОНАТИ ЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ

Филаделфія, 13 вересня. З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що до кінця цього місяця заповіджено вже приїзд 10 чергових транспортів нових іміґрантів, на яких приїде старанням ЗУАДКомітету поверх 3,000 українців. Сьогодні приїхав до Бостону кораб. „Дженерал Ельтінг" і на ньому 251 українців. В п'ятницю або суботу причалить до Ню Йорку корабель „Дженерал Мюйр", на якому старанням ЗУАДКомітету приїжджає 400 українців. Около 1,500 українців приїде ще на кораблях: „Дженерал Блек" до Ню Орлін дня 19 вересня; „Дженерал Герші" до Ню Йорку 19 вересня; „Дженерал Голбрук" до Бостону 21 вересня і „Дженерал Блечфорд" до Ню Йорку 23 вересня. Поверх 1,000 українців приїде кораблями: „Дженерал Гаан" і „Дженерал МекРей" до Ню Йорку 27 вересня та „Дженерал Стирджіс" до Ню Йорку і „Дженерал Гайнцелмен" до Бостону, оба дня 30-го вересня. Цих три тисячі нових українських іміґрантів протягом не цілих трьох тижнів можна буде прийняти і розмістити тільки при максимальній піддержці всього американсько-українського загалу.

У зв'язку з цим ЗУАДКомітет повторює свої алярмуючі заклики до всіх наших громад, до всіх парафій, церковних і народних домів та до всіх наших організацій, щоби вони негайно зголошували кожну найменшу можливість приміщення і заопікування родинами нових іміґрантів. Відбір з корабля і кошта транспорту з черги коштуватимуть великі тисячі доларів і їх теж мусить зложити наш загал. ЗУАДКомітет зокрема звертає увагу усім тим, кого повідомляється телеграфічно про приїзд іміґрантів на їх завірення, що вони обов'язково повинні прийняти цих людей та заплатити кошта їх транспорту з порту. Комітет закликає всі громади і парафії, щоби вони виконали свій громадський і християнський обов'язок та прийняли вислані до них родини іміґрантів, стверджуючи з жалем, що деякі громади від цього обов'язку відмовляються. Комітет вияснює, що він не може повідомляти про висилку цих родин до поодиноких громад швидше ніж повідомляє, бо тільки тоді він сам одержує потрібні інформації. Звертається увагу всім тим новим іміґрантам, які вже де і як-небудь примістилися, щоби вони видержали на своїх місцях та не комплікували цілої переселенчої акції своїм нерозважним поступуванням. ЗУАДКомітет в цій рішальній хвилині переселенчої акції, від якої дослівно залежить щераз рятунок багатьох тисяч наших рідних братів і сестер, закликає ввесь американсько-український загал стануть одною допомоговою лавою за своїм Комітетом та допомогти йому вив'язатись з цього історичного завдання. В найблищих днях будуть проголошені в пресі подробиці дальшої нашої спільної акції в цій преважливій справі.

ПЕРЕД СЕСІЄЮ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ.

Лейк Соксес, 13. вересня. — В головній квартирі Об'єднаних Націй закінчується вже останню підготовку до чергової сесії Генеральної Асамблеї, що повинна почнатися на другий тиждень. Кожного дня до Ню Йорку приїжджають кораблями і літаками представники поодиноких країн, переважно міністри закордонних справ або спеціальні амбасадори. Звертається увагу на дбайливий добір югославської делегації, очолюваної міністром закордонних справ, та робиться здогади про можливість видвигнення в міжнародній дискусії югославсько-совєтського конфлікту.

ГЕУС ВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ НІМЕЧЧИНИ

Бонн, Німеччина, 13 вересня. — Бундестаґ західно-німецької федеративної республіки вибрав вчора президентом Німеччини Теодора Геуса, 65-літного професора і редактора. Геус негайно перебрав уряд та заявив, що доля Західної Німеччини зв'язана з Берліном, домагаючись його включення в західну федерацію. В своїй інавґураційній промові новий президент твердив, що Німеччина потребує Европи однаково, як Европа потребує Німеччини. Він висловився проти централізації країни, заявивши, що під цим кутом буде йти політика нового уряду. Вибір президента, першого після смерти маршала Гінденбурґа в 1934 році, привітали церковні дзвони. Крім Геуса, що сам є лібералом і був піддержуваний на пост президента переможною у виборах християнсько-демократичною партією, кандидував на це місце теж провідник соціял-демократів, д-р Шумахер. Геус був вибраний президентом у другому голосуванні, одержавши більшість 416 голосів. 312 послів з усіх 804 голосували за Шумахером, а інші здержалися від голосування. Завданням президента тепер буде іменувати канцлера, на пост якого намічений провідник християнських демократів, д-р Конрад Аденауер, який з черги створить уряд і тоді формально буде проголошений факт створення республіки.

СОЮЗНИКИ ДОГОВОРИЛИСЬ В СПРАВІ НІМЕЦЬКОЇ ПОШТИ.

Берлін, 13 вересня. — Після 18 місяців переговорів і нарад, чотири окупаційні союзники договорились щодо міжзональних поштових пересилок, які відбуватимуться через Берлін. Це є чи не єдиною „нормалізацією" між совєтськими й західними властями в Німеччині, що її досягнено в рямках рекомендацій Ради міністрів закордонних справ.

СУПЕРЕЧНОСТІ АРМІЇ Й АВІЯЦІЇ В АМЕРИКАНСЬКИХ МАНЕВРАХ В НІМЕЧЧИНІ.

Нюрнберґ, 13 вересня. — Американські збройні сили продовжують свої осінні маневри в Баварії, перші під спільним командуванням об'єднаного штабу всіх родів зброї. Проте, вчора дійшло до суперечностей, як авіяція видвигнула твердження, що вона „розбила" всі бронетанкові сили констабулярних військ, що грали ролю „ворога зі сходу". Армія зі свого боку заперечує цей „факт". Маневри продовжуються.

ЮГОСЛАВСЬКА ФЛЬОТА ГОТОВА ДО ОБОРОНИ.

Београд, 13 вересня. — Політичні й стратегічні керівники югославської фльоти вислали вчора маршалові Титові послання, запевняючи його, що югославські воєнно-морські збройні сили є в повному поготівлі та готові до останнього вояка боронити незалежности своєї країни перед кожним нападником. Послання підписали двох адміралів, один за шефа політичних керівників і другий за операційних командантів. Його вислано з нагоди „Дня Фльоти". В посланні проголошено виразно про Совєтський Союз, як про можливого нападника.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ ЗАКЛИКАЄ ДО ДАЛЬШОЇ ОБОРОНИ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ.

Атени, 13 вересня. — Грецький король Павло заявив вчора, що грецька армія ще не може бути демобілізована та мусить стояти дальше на сторожі кордонів країни, головно на півночі, сподіючись кожночасно нового наступу большевицьких партизанів зі сусідніх країн. В пресовому інтерв'ю король твердив, що большевиків розбито завдяки солідній військовій підготові цього літа, не в останній мірі завдяки американській допомозі. Король висловив надію на швидку відбудову країни, як тільки вже вповні будуть забезпечені її кордони.

ПОЧАЛАСЯ МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПОСАДНИКІВ МІСТ.

Женева, 13 вересня. — Тут почалася вчора міжнародна конференція посадників міст, ціллю якої є обговорити проблеми міських управлінь та поділитися взаємними досвідами і плянами. Це одна з найбільш дивних конференцій, на якій посадники Парижа, Берліна, Варшави, Тель Авів та інших столиць обговорюють проблеми міського руху та інших міських справ. Конференція триватиме один тиждень.

СКАНДИНАВСЬКІ КРАЇНИ УЗГІДНЮЮТЬ СВОЮ ПОЛІТИКУ.

Копенгаґен, 13 вересня. Міністри закордонних справ Данії, Норвеґії і Швеції почали тут конференцію, з метою узгіднити свою політику на найблищій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Конференція відбувається з ініціятиви Данії.

НОРМАЛІЗАЦІЯ ІЗРАЇЛЬСЬКО-БРИТАНСЬКИХ СТОСУНКІВ.

Тель Авів, 13 вересня. — В міжнародних дипломатичних колах стверджується помітний розвиток до повної нормалізації стосунків між Британією і новою державою Ізраїля. Одною з познак цеї нормалізації вважається факт, що уряд Ізраїля несподівано погодився на британське членство в господарській комісії Об'єднаних Націй в тій країні.

НОВА ТЕОРІЯ ПРО ПОХОДЖЕННЯ КОСМІЧНОГО ПРОМІННЯ.

Рим, 13 вересня. — Відомий вчений Енріко Фермі, лавреат Нобля в 1938 році, видвигнув на міжнародному конґресі фізиків в місті Комо нову теорію про походження космічного проміння. Д-р Фермі вважає, що це проміння має свій початок в Молочній Дорозі і підлягає прискоренню, з огляду на діяння всяких магнетних піль. Це цілком відбігає від дотеперішньої теорії, яка твердить, що космічне проміння є соняшним феноменом та держиться в соняшній системі при допомозі магнетних піль.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

БИЗНЕС З КОМУНІСТИЧНИМ КИТАЄМ

Кремлівський розмах в Европі завдяки демократичним потугам трохи зупинився. Через те легше відітхнули ці народи і країни, що вже могли були впасти жертвою комуністичної інфільтрації та московського імперіялізму, згідно з обрахунками Сталіна та Політбюра. За це належиться признання Злученим Державам, що підтримали західні демократії морально й матеріяльно, а теж рішились прийти їм евентуально ще й з військовою допомогою. Немає сумніву, що ця рішуча постава Злучених Держав заставила Москву перевірити усі свої пляни щодо остаточного комуністичного підбою цілої Европи і перенести хвилево точку тяжости на азійський терен. Ця тимчасова переміна відповідала навіть заповітові Леніна про остаточний наступ на Европу через Азію.

Як знаємо, в Китаю комуністи далі перемагають та мають уже під своєю владою дві третині китайської території. Це, що там діється, заважить безсумнівно на судьбі цілої Азії, а теж і Европи, а в дальшу чергу теж і Америки. Тому саме таким дивним виглядають нам ці газетні вісті, що розписуються про намір британського уряду ввійти в ближчі звязки з комуністичним китайським урядом, щоб наладнати торговельні стосунки.

Велика Британія знайшлася по другій світовій війні таки в дуже важкому політичному та економічному положенні. З давньої британської імперії, голос якої заважував у цілому світі, залишився спогад про блеск без матеріяльних засобів, які були давніше до розпорядимости й помагали вдержувати престіж та охороняти інтереси імперії на міжнароднім полі. Азійські посілості були джерелом великих доходів цеї імперії. Великі фінансові інвестиції вложила Британія теж і в Китай. Зокрема важні є під тим оглядом місто Шанхай і твердиня Гонґ Конґ, що ще є під британською контролею, але може бути дуже скоро здобута комуністами. Отсі речі мали би тепер заважувати в Лондоні на тому, щоб якось дійти до „торговельного" порозуміння з вождом китайських комуністів Мао. Британці дуже добре розраховують, що Мао та китайські комуністи, що тепер при владі, теж знаходяться в дуже поганому становищі під економічним оглядом та самі потребують доконче фінансової допомоги від демократичних потуг, бо з Москви її не дістануть. Отже виглядало б, що є тепер добра нагода до угоди та уступок з обидвох боків.

Але чи це не нове „апізерство" західних демократій? Треба ж мати на увазі, що й Злучені Держави мають свої матеріяльні вклади в Китаю і якщо були б забезпечені британські інтереси, то одночасно, як треба б надіятись, було б те саме з американськими інтересами. Чи до такої угоди прийде, ще певно не знати, але до неї йде. Коли б так дійсно сталося, то виходило б, що нічого не навчив демократій давній досвід, що годі робити бизнес з Гітлером, ні пізніший, що так є теж і зо Сталіном. Китайський комуністичний диктатор Мао є трубою Сталіна. Усяка угода з ним є тільки посиленням його диктатури та допомогою у підбою решти Китаю. Британські та американські інвестиції в Китаю всеодно пропадуть, як тільки Китай залишиться комуністичним. Це такі речі, над якими властиво не повинно бути ніякої дискусії, ніякого сумніву. Годі теж припускати, щоб цього не знав британський уряд, чи щоб того не знали в Вашинґтоні. Так чому ж виринає отсе нове угодовство, що тільки ослаблює проти-комуністичний фронт у світі й підкопує китайський опір на тих територіях Китаю, що ще не заняті комуністами?

ПОДІЇ У ПІКСКІЛ

Жалюгідні події, які мали признаки спонтанічних заворушень підчас зібрань коло Пікскіл — перший раз перед двома, а потім перед одним тижнем — стали предметом тверезої оцінки преси і громадянства. Головну увагу, звернено на ролю нігерського співака, Пола Робсона, якому роблять закид, що він став на службі комуністів до цієї міри, що рад би бачити навіть потурбування своїх одноплемінників для розголосу своєї справи. Комуністи й різні прокомуністичні групи почали справжню нагінку на повітову й стейтову поліцію з метою довести до слідства над їхніми командантами й відвернути увагу загалу від глибших причин, які лягли в основу згаданих заворушень.

Поліція в своїх звітах до губернатора Дюї твердить, що вона від себе зробила все, що було в її силі, щоб недопустити до заворушень, одначе лад нарушили кільканадцятьлітні хлопці, які несподівано напали на повертаючих з пікніку участників.

Холоднокровні громадські діячі розбирають цю справу з іншого становища. Вони признають, що після пікніку справді прийшло до насилля, одначе це насилля було неминуче. Коли зважити те, що на пікнік приїхали змобілізовані наперед в Ню Йорку члени прокомуністичних організацій, озброєнні в коли й приготовані на протинаступ, то це вказує на те, що організатори цієї афери згори рахували на можливість нападу. Коли так, то вони наче бажали собі того, щоб поліція їх не оборонила і щоб вони самі мали вільну руку для протинаступу. Поліція відобрала від прихильників Робсона сотні мячевих палестр, яких пікніковці хотіли вжити як зброї. Цей факт став загально звісним таки на місці і відповідно настроїв цілу околицю. Нічо дивного, що після пікніку неповнолітні юнаки дали непрошеним гостям відплату на свій лад.

У такі часи, як ось тепер, коли з закордону надходять раз-у-раз вісті про ворожі затії світового комунізму проти Злучених Держв, населення нашої країни мусить насторожити свої вуха і приготовлятися до оборони на випадок нападу. Серед такого настрою комуністична група, звісна з свого ворожого наставлення до Америки, з невиясненими прилюдно цілями організує імпрезу далеко від головних осередків. Прогульковці з Ню Йорку у великім числі їдуть автобусами й автами до віддаленого місця. Тому, що ці автобуси переповнені частинно чорними людьми, вони мимохіть мусять звертати на себе увагу мешканців міст і осель, якими вони переїздять. Отже зовсім природно, що кожен запитує себе, яка ціль такої маніфестації?

Що це їхали прихильники комуністів, не було заперечень збоку урядових чинників. Навпаки, самий губернатор Дюї це ствердив в своїм зазиві до спокою.

Отже твердження противників маніфестації, що пікнік був зорганізований для якоїсь провокації, показалося оправдане. Коли так, то чому дивуватися обуренню громадян на організаторів і учасників маніфестації? Льояльні громадяни мусять відчувати обурення до нельояльних громадян, головно тоді, коли нельояльність підтримувана ворожими чинниками ззакордону.

Серед таких відносин поліція, хоч би й як була зорганізована, ледви чи могла б була дати належну охорону провокаторам у відвертому полі. Тому крик організаторів маніфестації нельояльности не може бути оправданим і їм прийдеться тільки витягнути відповідну для себе науку.

НАЙСЛАБШЕ МІСЦЕ

(Надіслане з Европи).

Стоїмо в вирі політичних подій. Не знаємо, що принесе нам завтрішній день. І найбільш поінформовані державні мужі не можуть з певністю передбачити, як розвинеться політична ситуація в світі. У цих обставинах питаємося самі себе: Чи ми готові до подій, що насуваються? Що ми робимо для того, щоб ті події не захопили нас неготовими, як тих „недбалих дів" з евангельської притчі?

Подумаймо над причинами нашої національної катастрофи після першої світової війни. Ми звикли скидати вину на „воріженьків" або шукаємо причин в ‚ідеологіях". Одначе треба знати, що всі народи, які боролися за свободу, мали своїх ворогів. Коли дехто спихає вину за наші поразки на „ідеології", то треба памятати, що подібні „ідеології", що були в нас у часі революції 1917 року, були тоді майже у всіх країнах Европи.

Хочу тут звернути увагу на найтяжчу болячку, що й тепер не дає нашому організмові правильно жити й розвиватися. Це недостача виробленої **п р о в і д н о ї** верстви (еліти). Щоб було ясно: Говоримо про політичну еліту. Зубних лікарів, адвокатів, інженерів чи подібних спеціялістів можемо собі придбати. Але для вироблення політичної еліти треба більше: відповідного — талановитого — людського матеріялу й належної підготови.

Англія чи Америка та інші демократичні країни мають для виховання політичної еліти не тільки відповідні школи, але й розвинене політичне життя, що сприяє розвиткові політичних талантів. Нічого подібного ми на еміґрації не маємо. А на Україні комуністична диктатура не буде помагати нам творити політичну українську еліту.

Яку велику вагу в житті народу має політична еліта, бачити можемо на прикладі поляків або чехів. Польська політично вироблена інтеліґенція не дала світові забути на свою проблему цілих 150 років після поділу Польщі в кінці 18 віку. Поляки придбали собі прихильників у всіх колах суспільсдва інших народів і мали доступ до найвищих місць кожної держави. Заснований Марксом Соціялістичний Інтернаціонал 1864 р. поставив домагання відновити незалежну Польщу. Про Польщу говорилося на засіданнях парляментів, також світова преса приносила інформації про Польщу. Цю мобілізацію громадської опінії світу перевела польська еліта: люди освічені, зі знанням мов і міжнародних звичаїв, з давніми звязками з симпатиками до польської справи. **В п л и в и** польської еліти були такі великі, що в міжнародній політиці було поширене переконання, що треба відновити історичну Польщу з землями українськими, білоруськими та литовськими.

Що ж могли ми протиставити польській еліті? — В 19 столітті ми мали самих культурних діячів: істориків, археологів, етнографів, фільологів, музикологів і т. д. Імена Володимира Антоновича, Костомарова, Куліша, Житецького, Чубинського, Лисенка, та інших членів київської Громади показують, що то була дійсно еліта, але не політична. Ці люди цуралися політики, обмежувалися до культурної праці. Єдиним політиком між українцями 19 віку був Михайло Драгоманів тай він лишився на еміґрації осамітнений.

Від початку 20 сторіччя розвинулися українські політичні партії в Росії та в Австрії. В революційних подіях 1917-20 років ми вже мали політичну еліту, що могла стати нарівні з провідниками інших націй. Пригадаймо, як блискуче повели справу мирових переговорів у Берестї 1918 р. молоді українські дипломати — Микола Любинський, Микола Левицький та Олександер Севрюк. Старі австрійські дипломати дивувалися політичній зручности цих молодих українців, що вміли в найважчих обставинах гідно обстоювати інтереси української держави.

Але вся біда України була в тому, що наша еліта була нечисленна. Це були майже одиниці на тлі загального культурництва або політичного примітивізму. Це виявилося, між іншим, і в воєнній боротьбі: через недостачу політичної еліти провід у повстанських рухах обняли різні авантурники типу Махна, Григорієва, Зеленого і подібних отаманів.

Довголітнє панування большевицької Росії винищило в першу чергу українську, політичну еліту. На західних землях під Польщею наша еліта не могла розвиватися так успішно, як це було за Австрії.

Це бачимо добре, коли порівняємо українську парляментарну репрезентацію в австрійському парляменті з такою ж вп ольському соймі.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Роман Верес.

За більшу рухливість нашої інформації

Проблеми країн за „залізною заслоною" стоять сьогодні в осередку зацікавлення всього світу. Одною з безсумнівно найважніших проблем сходу Европи є українська справа. Проте вона є дуже мало знана в світі. Референти східних справ по секретаріятах закордонних справ, чи генеральних штабів згл. спеціялісти при катедрах географії чи історії Східної Европи мають ясне поняття про питання, що з'вязані з українською справою, але й вони дуже часто йдуть далі по давньому, себто по російській лінії. Зате широкі маси в поодиноких країнах таки далі не визнаються на українській справі, а як знають про неї, то таке, що тільки шкодить нам. Візьмім маси населення ЗДА. Скільки неукраїнських мешканців ЗДА знає, що таке українці та які є політичні змагання українського народу тощо. Але й не диво. Пересічний громадянин шукає інформацій в енциклопедіях, лексиконах або в пресі. Тимчасом в енциклопедіях, доступних пересічному американському громадянинові, про українські справи майже не пишеться, або пишеться в спосіб для нас неприхильний. Преса або зовсім не занімається українською проблемою, коли ж і займається доривочно, то відомості, що відносяться до країни чи українців, бувають перекручені, баламутні й перепущені через призму польської чи російської пропаганди.

Пересічний громадянин, що знає про Україну й українців лише з преси, знає тільки це, що Україна це південно-західна частина Росії, що, Київ це стара столиця Росії, що Володимир Великий це російський князь, що охрестив Росію, що в Галичині живуть „рутенці", що большевики знищили греко-католицьку церкву в східній Польщі й т. п. Ті всі приклади вибрав я з двох коротких нотаток з „Мішіґан Католік" з 7 липня ц. р., що попало мені припадково в руки. Та ці приклади є питомі для всієї пересічної преси в Америці й інших країнах.

Але вину за ту непоінформованість преси не можна скидати тільки на редакції. Вони дуже часто засягають інформацій у авторитетів для справ Східної Европи. Ціла біда, що якраз ті авторитети дуже часто нам неприхильні, або відносять до України та її боротьби за волю з байдужністю.

Та справа непоінформованости про українські справи не є маловажна. В усякій країні, зокрема в демократичній країні як Злучені Держави, опінія широких мас населення про якусь проблему має своє значення й свій вплив на становище уряду в тій справі.

Тому нашим завданням є заповнити й покращити правильне інформування, пересічного громадянина про українську справу.

Без сумніву багато в тому напрямі робиться. Не можна заперечити значення виданням про Україну, що появились заходами У. Н. Союзу, чи таким публікаціям, як „Ю к р е н і е н Кводерлі", „Юкреніен Булетин", чи ті, що появились в Канаді. Та це все публікації, що доходять головно до кабінетів науковців і політиків та тих американців українського походження, що не знають української мови.

Одначе в цій статті хочу зайнятися питанням, як запевнити, щоби головні джерела інформації, як енциклопедії, лексикони й преса подавали те, що повинні б передавати.

Без сумніву, що це в першу чергу завдання наших наукових чи інших провідних установ увійти в контакт із установами, що видають чи перевидають енциклопедії чи лексикони й подати їм відповідні матеріяли з українознавства. Але в дуже багатьох випадках треба співпраці широких мас громадянства, щоби спонукати відносні видавництва ті матеріяли використати.

Як мала виглядати та співпраця? Уявляю собі її в той спосіб. Наші пресові органи подають до прилюдного відома видавництва, що приготовляють видання, чи перевидання енциклопедії чи лексикону. Читачі масово надсилають до видавництва англійські листи, в яких звертаються до видавництва з пропозицією подати в плянуванім виданні вичерпні **в і д о м о с т і** з українознавства, подаючи одночасно назви наших інституцій, де такі відомості можна одержати. Коли видавництво дістане пару тисяч таких листів, то числячися з тим, що то можуть бути майбутні покупці видання, уже з цього згляду їх не злегковажить; особливо, коли листи будуть написані в культурний спосіб і річево. Коли би якесь видавництво випустило своє видання без узгляднення ділянки українознавства, тоді треба засипати його листами з докорами. Це може мати вплив на дальші видання, а такі появляються в Америці зчаста. При тому не треба проминати навіть малозначних провінціональних видань, бо пересічний американець найбільше з них, а не з „Енциклопедія Бріганіка" черпає свої відомости про світ. Те саме відноситься до преси, що формує його світогляд. Тому таке важне, щоб в кожній місцевості преса подавала вірні інформації про Україну. Треба дописами до газет справляти неправду про Україну. Такі „голоси" читачів ще найскорше знаходять місце в американській пресі.

(Докінчення на стор. 3-тій)

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

113)

Потім, уже у Кандальському таборовому пункті, я познайомився з цим Дауґе ближче. В минулому він був працівником Комінтерну закордоном. Латиш за національністю після закінчення Ризької гімназії в 1914 та першої світової війни, він опинився в Німеччині, а потім і в Чехословаччині. Тут він закінчив якусь лісову школу, одружився і... познайомився з Комінтерськими агентами. Йому запропонували працю і добру платню, і Дауґе почав роз'їжджати Европою... Був знайомий з Гітлером, але він йому не сподобався („Великий демагог!").

На початку тридцятих років його викликали в Москву, а за кілька днів з готелю „Інтурист" — просто до етапного ешелону „Москва - К р а с н о я р с ь к" і далі Єнисеєм у Норильський табір без статті й суду.

Таборовим чекістам Дауґе не сподобався, зате дуже сподобалися їм його шкіряне жовте пальто на хутрі, коверкотовий костюм, жовті закордонні півчеревики та все решта, що було в його закордонній валізці. Всі ці речі лишилися у чекістів, а його, за допомогою „своїх" лікарів, оголосили несповна-розуму та запхнули до нашого етапу. Дійсно, він поводив себе дуже дивно, ні з ким не розмовляв, урки його били, спав він десь під нарами і вголос міркував. В центральному т а б о ровому пункті Красноярського табору — Канську, де ми мали 20-денний карантин, він потрапив до нашого кутка, і я мав можливість спостерігати за ним зблизька.

Одного разу в нього украли пайку хліба і він почав обідати без нього. Я підійшов до нього і дуже делікатно запропонував йому шматок хліба, що лишився у мене з минулого дня. Він поглянув на хліб, потім на мене і зухвало вигукнув повним голосом:

— Ні, товаришу, на ці чари я не піду, і до раю ви однаково не потрапите. Пообідаємо і без вашої милостини.

Ув'язнені засміялися, а я зніяковіло повернувся до свого кутка.

Тільки в Кандалці він довірився мені і охоче приймав від мене допомогу хлібом, особливо в ті дні, коли його, як відмовника, посадили в холодний ізолятор. Відмова його була викликана відсутністю в нього таборового взуття, але командант табору все таки визнав цю причину не оправдуючою і його посадили на три дні до карцеру.

І в Кандальському бараці він продовжував **в и с л о в** лювати вголос свої міркування та думки, що дуже втішало ув'язнених. Увечорі після праці він лежав на верхніх нарах і деклямував:

— Яка темна картина навколо! Вони примушують мене спалювати гілля та сучки, а я кажу їм: спаліть краще свою дурноту, тупість та некультурність, а потім уже мене примушуйте!

Або: — І коли ви вже, нарешті, станете европейцями та перестанете нявкати?

— Хіба ж вам соціялізм будувати? — Вам лапті плести!

— І чого ви іржете до мене, як ішак? Зверніться з цією музикою до ГУЛАГ-у!

— Подумаєш — мудрують; а ночами від вашої мудрости дихати немає чим...

А коли ув'язнені підсміювалися над ним, він, не змінюючи пози й виразу обличчя, відповідав:

— І коли ви, нарешті, спалите свою дурноту, тупість та некультурність?

Але вернімося до нашого тов. Віленського-Собірякова.

Ми ще раз завели з ним розмову в Канському таборовому пункті, і це вже була наша остання зустріч.

Ми дуже довго розмовляли з ним на **р і з н і** філософські теми, потім на закінчення він несподівано випалив:

— Якою страшенно мілкою стала наша інтеліґенція! Подивіться на наш етап — скільки тут думаючих людей? Одиниці, та й ті якісь „кривобокі", ніби наш Дауґе... А решта? Та це ж та частина нашого народу, яку загнали сюди за її ‚думання". Це — квіт совєтської інтеліґенції. В наші часи ми дихали іншим повітрям... І які були в нас люди?! І коли вони своїм життям проклали шлях нашій революції, то перед нею ми повинні схилити наші голови навіть тут.

Після карантину, ми розлучилися з ним навіки.

А з Петровським мені так і не вдалося побалакати.

(Дальше буде).

Михайло Орест Гайворонський

В неділю, дня 11-го вересня 1949, в своєму мешканні у Форест Гилс в Ню Йорку в годині 8-мій, ввечорі, помер після довгої і важкої недуги видатний український композитор, Михайло Орест Гайворонський. Він народився в 1892 р. в Заліщиках (над Дністром). Вже восьмилітнім хлопцем почав вчитися грати на скрипці і співати у хорі. Перед цим вчив його сліпий циган Місько грати на цимбалі. Брат (тіточний) Василь дає йому початки музичної теорії і гармонії. Вже 12-ти літнім почав дирегувати церковним хором. — Директор українського театру, Микола Садовський, хотів забрати його зі собою, з огляду на його голос і талан, але родичі не пустили. — Вступивши до учительської семинарії, Гайворонський заміняв скрипку на чельо і почав грати в оркестрі. — Учителем музики залісецької семинарії в тому часі був молодий краківський музик-органіст-імпровізатор, Ф. Коньор. Йому Гайворонський завдячує дальший музичний розвій. — Вже тоді він практично запізнається із усіма інструментами оркестри, веде студентських мішаний і чоловічий хори та дуту оркестру в Заліщиках, Добровлянах і в Блищанці. — Почав компонувати 1910 р. а 1911 хор виконав вперше його композицію: „Ой вилетів орел" — до слів зі збірки Маркіяна Шашкевича. Тодіж Гайворонський сам відіграв першу свою скрипкову композицію при акомпаніяменті проф. Коньора.

В 1912 р. Гайворонський кінчить семинарію з відзначенням у співі та музиці і переноситься до Львова на дальші студії у Вищому Музичному Інституті ім. Лисенка та Музичному Семінарі, де учителями були: Кребс, Маер, Невядомський, Полянський та ін. Кромі цего, ходив на музикологічні виклади на львівському університеті, що їх вів проф. Хибінський. На прожиток заробляє учителюванням у підльвівській громаді Зашків, веде хор у тому ж селі і дуту оркестру в Малехові к. Львова.

В 1914 р. зорганізував і вивів учительський хор на всеукраїнському учительському зізді. У програмі мав свою більшу композицію на чоловічий хор до слів О. Олеся „Ідіть!". — Того ж року появилися видані його чотири хорові композиції у видавництві „Ліра", Осипа Залеського: „Ідіть", „Буря зловіща", на чоловічий хор, „Заповіт" і „Ой у саду" на мішаний хор. Дві з них підписані псевдонімом Орест Тин.

Вступає до Легіону Українських Січових Стрільців, організує хор і починає компонувати нові воєнні-стрілецькі пісні для того ж хору.

Перші пісні: "Пройшли гори", „Хлопці алярм", „Нема в світі",„Слава,слава!"

В році 1915, перебувши осінню та зимову карпатську кампанію, по боях на Маківці захорів тифом, а видужавши, був іменований диригентом стрілецької оркестри. Веде її до листопада 1918 р., компонує для неї около 20 різних композицій і виступає з нею також на концертах в Станиславові, Сколім, Болехові, Стрию, Перемишлі, Львові, Олександрівську, Єлисаветі. Заступником його був Роман Лесик а бібліотекаром Евген Якимів. — Пісні ж його, під час війни, були печатані в журналах, календарях і в Стрілецькій Антольогії.

В 1916 р. Українська Боєва Управа у Відні видала його збірку стрілецьких пісень на чоловічий хор а в 1917 на фортепіян. Гайворонський записав тоді нові стрілецькі пісні, виспівані Романом Купчинським і Левком Лепким та опрацював на чоловічий хор. Майже усі вони були співані стрілецьким хором під управою Леся Гринішака і відтак стрілецьким брацтвом. — Під кінець 1918 р. приділено Гайворонського до Золочівської Округи вести оркестру і хор, а весною наступного року був назначений інспектором оркестр Галицької Армії в запіллю. — По переході за Збруч опрацьовує сурмові сигнали для пішого та кінного війська, — веде музику Державного Театру під дир. Миколи Садовського, і тоді його іменують головним капельником оркестрів військ Української Народної Республіки, в чині підполковника. — Під кінець 1919, як б. члена Галицької Армії — поляки арештують його і конфінують у Золочеві аж до приходу большевиків, у літі 1920.

В осені того року Гайворонський вертає до Львова, по шістьох літах війни. — Тут обновляє хор Ставропігії, стає учителем співу і музики на учительських курсах, учителем гри на скрипці в Інституті Лисенка, веде Злучений Хор Просвіти, Львівський Боян, Академічний Хор Бандурист, Хор Гімназії СС. Василиянок та є інспектором співу у народних школах Українського Педагогічного Товариства. — Побіч цієї праці студіює композицію із доцентом львівського університету, Боем. Дістає запрошення на працю до українського театру в Ужгороді, на дірегента в Канаді і на дірегента в Америці. В 1922 р. Академічний хор Бандурист видав 20 його обрібок народних пісень, Музична Накладня „Настрої" видала сольоспіви: „Синя чічка", "Ой казала мати", „Ой нагнувся дуб", а видавництво „Ліра" пісні: „Сон і доля", „Іди собі дівчино". „Чи ти прийдеш"; вийшли тоді дитячі театральні песи із музикою Гайворонського: Сон Івасика, Червона шапочка, Соняшник, Пісні до ігор та забав (Оксани Федів - Суховерської) і Співаник для дітей дошкільного і шкільного віку, виданий Укр. Пед. Т-вом. (Цей співаник високо оцінив укр. музиколог проф. Філ. Колесса і на ньому взорувався пишучи пізніше свій співаник).

В році 1923 М. Гайворонський виїхав до Америки. Майже рік працює в українській громаді в стейті Ровд Айленд, де веде хор, дуту оркестру і освітні курси, а потім переноситься до Ню Йорку. Тут із Романом Придаткевичем оснували і вели Український Консерваторію, яка гарно розвинулася за короткий час і проіснувала аж до економічної кризі 1929 р. — В Ню Йорку, крім праці в консерваторії, веде український хор і студіює англійську мову на університеті. — Опанувавши вчасти мову, був принятий на окінчуючі курси композиції в Колумбійському Університеті в Ню Йорку. Предмети: вільна композиція (більші форми), інструментація і музична аналіза. Професори його: Г. Д. Масон, С. Бінгтем і Д. Модр, усі б. учні великого французького майстра Д'Інді. — Студії кінчає там за два роки з відзначенням та нагородою (за свої інструментальні та вокальні композиції, імені Мозенталя. — Свою увагу звертає на організування українських хорів. Доводить до об'єднання, видає для них хоральну бібліотеку і розпочинає в Ню Йорку виступи об'єднаного хору. Провід таких концертів у інших громадах передає місцевим дирингентам. Концерти відбулися. Уладжено їх в честь Гайворонського, а дохід призначено на видання його композицій. Доходу Гайворонський не прийняв, уважаючи, що належиться його ужити на видання творів Олександра Кошиця, який згодився дальше вести об'єднаний хор. Гайворонський дальше вів свою приватну музичну студію і підховував смичкову оркестру. Для цієї оркестри зладив підручну бібліотеку з творів своїх і інших українських композиторів. Оркестру веде до 1938 р., а дальше — передає її в руки молодого музика, Ст. Марусевича, а сам ограничує свою працю до композицій та їх видань. (Кінець буде).

НАЙСЛАБШЕ МІСЦЕ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Тепер увесь український нарід опинився в „соборній" совєтській темниці. Незалежно думати, діяти, і розвиватися може тільки українська еміграція. Якщо наша еміграція не спроможеться виробити і розвинути політичну еліту, то це буде непрощений злочин супроти власного народу.

Хто це має зробити? Де ті кадри, з яких має поповнюватись наша еліта?

Як і в інших народів, так і в нас політична еліта рекрутується переважно з інтелігенції. Атлі, сер Стафорд Крипс, Гю Долтон, Мак Ніл та інші провідники Робітничої партії в Англії — це високо освічені інтелігенти. Мусимо знайти способи й засоби, щоб наша студентська молодь на еміграції могла присвятити себе студіям політичних наук, журналістики, народного господарства, чужих мов, дипломатії й подібних.

В Европі є КОДУС (Комісія Допомоги Українським Студентам). Між допомоговцями КОДУС-у переважають студенти медицини. Лікарська професія добра річ, але нам треба в першу чергу політично виробленої інтелігенції. Тимто Виконний Орган Української Національної Ради звернувся до КОДУС-у з проектом, призначити спеціяльні стипендії для студентів, що виявляють інтерес і хист до наук політичних, необхідних для державного будівництва.

Це вже робиться. Одначе засоби КОДУС-а дуже малі, а завдання виховання нашої еліти величезне. Треба, щоб наша еміграція належно зрозуміла всю вагу цієї справи і свою відповідальність перед власним народом.

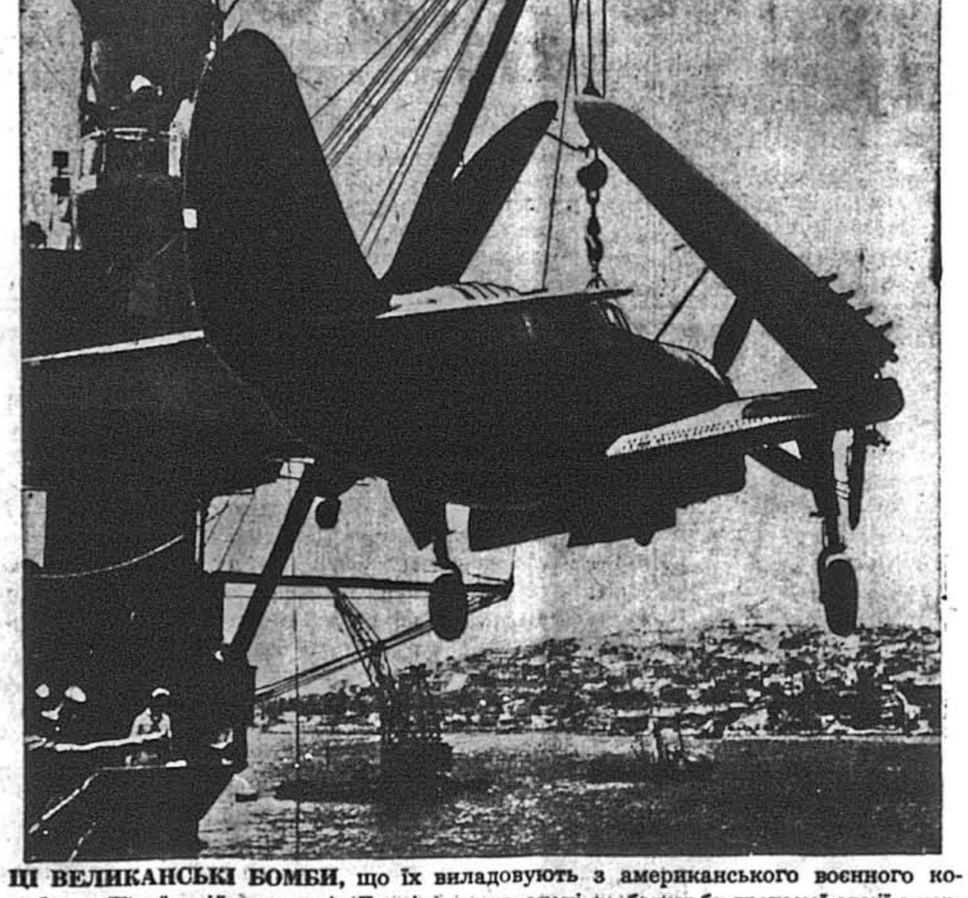
Було б бажаним, щоб наші патріоти, в міру своїх засобів, засновували власні стипендії для студентів політичних наук при КОДУС-і. Це дало б спроможність КОДУС-ові посилати своїх стипендистів у різні країни і наша молодь не тільки набралась би знання, але й могла б мати персональні звязки з підростаючою елітою інших народів.

В політиці персональні звязки грають величезну ролю. Чеський професор Тома Масарик був у приятельських звязках з проф. Вилсоном ще перед світовою війною. Його добре знали англійські політики Стід і Сетон-Ватсон. Теж і французький професор Ернест Деніс був від давна приятелем Масарика. Ці „відчинили двері" для чеського політика в тодішньому політичному світі.

Не надіймося, що вже сама справедливість нашої справи є вистачальна. Під лежачий камінь вода не тече! Тільки організована праця підготованої до своїх завдань політичної еліти може поставити нашу справу на належній висоті в світі і її оборонити. Без цього будуть нас трактувати як народ незрілий до самостійного життя і можуть нас віддати під опіку" нашим сусідам.

Найслабше місце нашого національного життя має бути заповнене і зміцнене плановою працею нашого суспільства на еміграції. Коли цього зробимо, не марні наші зусилля і навіть криваві жертви в боротьбі за державність. Те, що здобудемо на полю бою, можемо програти за дипломатичним столом, якщо не будемо мати відповідно підготованої політичної еліти.

О. К.

ЦІ ВЕЛИКАНСЬКІ БОМБИ, що їх виладовують з американського воєнного корабля в Пірейській пристані (Греція), призначені на боротьбу грецької армії з червоними партизанами. Вони відіграли вже велику ролю в боротьбі в горах.

О. Г.

Советська інтелігенція

14)

Професор прийняв їх з офіційними церемоніями, в повнім парадним дворянським мундурі, зі шпагою при боці, з орденами і медалями на грудях, котрі дістав ще в старі часи і за які новий уряд садив до вязниці.

Як пройшла вся коротка візита, можна було догадуватися з розповіди членів комісії і кількох пізніших зневажливих зауважень професора.

— От чудак! От комік! — сміялися візитатори. — Та його треба би було десь в музеї тримати. Спочатку почав нас щось питати за Грецію і Єгипет, а потім сів і мовчав до самого кінця, як в рот води набрав

А професор потім обурювався:

— Та це дикуни якісь! І чого вони прийшли до мене?! Навіть представитися не вміють! Я думав, що вони бодай якесь відношення до науки мають, але вони розуміються чисто так, як моя Уляша. Потім ще мають сміливість пропонувати мені прочитати лекції студентам! Цікаво, про що я би міг говорити тим, вибачте на слові „студентам", котрі зроду краваток не носять, ходять в розхристаних сорочках і сякаються на вулиці двома пальцями?!!! І це — студенти? Ні, я вас питаю, це — студенти?!? Це іронія!

Може б професор Т. прожив більше на кілька років, коли б не Уляша. Не так Уляша, як її синок, котрий по кількох роках пропадання, дістав відпустку і рішив зробити матері „приемну несподіванку" своєю візитою. Оглянувши докладно будиночок і садочок професора, він прийшов до певних висновків:

— Ви отцю, мамашо: ви живете в цього чудака вже 15 років, а тому маєте право домагатися половину його майна за свою працю. Бо ви ввесь час працювали, а він вас визискував.

— Сину, сину! — злякалася спочатку Уляша. — Та що ти?! Яке ж я маю право вимагати, коли маєток не мій?! Я ж тільки служниця, і за це мені платять.

— Не будьте дурою, мамашо! „Служниця"! Як ви служниця, то чому той старий хрін не зареєстрував вас у професійній спілці? Отже виходить, що ви не були служницею, а нешлюбною жінкою. Стид, кажете? Плюньте! Стид — це буржуазний забобон! Нема ніякого стиду. Зрештою, чи ви були 15 років нереєстрованою жінкою чи нереєстрованою служницею, для старого це справи не змінить, то він крім половини свого маєтку вам, мусить ще заплатити великий штраф державі. А половину мусить вам дати, бо коли нечислити всі ваші неоплачені понад 8-годинний робочий день години і двотижневі відпустки за 15 років, то вийде ще більше, може навіть цілий дім. Але шкода старого, тому візьмемо лишень половину. Зрозуміли? Отже, не зівайте, а починайте процес.

По довгих ваганнях Уляша таки згодилася, і справа опинилася в суді.

Діставши виклик до суду, професор Т. ніяк не міг зрозуміти, чого від нього хотять. Всі намагання приятелів вияснити йому справу абсолютно не вкладалися в голову вченого і тільки дратували його.

— Що за дурниці! Уявіть собі: я і Уляша! Ха-ха-ха!

— Пане професоре, не легковажте собі справи, бо вона поважніша, ніж ви собі уявляєте...

— Але ж помилуйте, колего! Чи ви також божевільні?! Чи ви можете собі уявити, що я падаю на коліно і роблю пропозицію руки і серця... Уляші?!

— Професоре! В наші часи справа церемоніяльних офіційних пропозицій вже давно віджила. Тепер всякий більшменш тривалий звязок між мужчиною і жінкою вважається шлюбом з усіми випливаючими законодавчими наслідками.

— Себто, ви думаєте, що я був дійсно в якомусь незаконному звязку з Уляшею?!

— Ми цього не думаємо, пане професоре, і не віримо Уляші, але суд напевне повірить.

— Як же суд може в таке повірити, коли вона цілком неграмотна баба?! Ні, ні! Прошу вас, не переконуйте і не страшіть мене! Я на суд не піду, бо це — нижче моєї гідности! Уляшу я таки зараз вижену!

Ніякі доводи не помогли, професор до суду не пішов і справу програв: Уляші присудили половину майна.

(Докінчення буде).

„ДЕНЬ ТАНКІСТА" В СОВЄТАХ

Москва, 12 вересня. — В цілому Совєтському Союзі обходили вчора з великими парадами „день танкіста", стріляючи почесні сальви з гармат в Москві та по столицях всіх поневолених „союзних республік". Під час святкувань славословія „геніяльности" Сталіна переходили всі дотеперішні. Совєтська преса з цеї нагоди знову накидується на „англо-американських імперіялістів" та закликає танкістів стояти на сторожі совєтських кордонів і „світового миру".

ПІДПИСАНО ГОЛАНДСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ДОГОВІР.

Гага, Голандія, 9. вересня. — Окупаційні власті Західної Німеччини і представники Голандії підписали вчора торговельний договір між обома країнами, що передбачує товарообмін на суму 300,000,000 долярів. Американські власті вперше погодилися, щоби різниця була заплачена в німецькій валюті.

17 ДНІВ ПІД ВОДОЮ.

Париж, 9. вересня. — Французький підводний човен німецького виробу побив рекорд довжини перебування під водою. Протягом 17 днів він переплив 2,000 миль, ані разу не виринувши на поверхню води.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРІДЖПОРТ, КОНН.

З похорону на УПА.

Дня 14 серпня відбувся похорон бл. п. Мартина Пушкарського, уроженця Білорусі, члена 59 відділу У. Н. Союзу. Покійний був членом української православної парафії й похоронні молебні відправив о. А. Бек. В похороні взяли участь рядові члени 59 відділу. По похороні відбулись в церковній галі поминки, в часі яких забрав слово громадянин Олекса Роман, згадав за Покійного, а потім за нашу славну Українську Повстанчу Армію. Переведено збірку і зібраних $13.85 вислано до З. У. А. Д. Комітету з призначенням на УПА. Жертвували по $1: М. Пушкарська, В. Щербатюк, М. Подоляк, М. Гузік, П. Буковий, Д. Лисий, Д. Баток, Г. Бакай, А. Іващишин, О. Роман, Ю. Мороз, а решта дрібними.

ВАЛ ДОР, КВЕБЕК, КАНАДА.

Сходини Союзовців.

В неділю 21 серпня відбулися чергові сходини членів 447 відділу У. Н. Союзу. Сходини відкрив голова п. Г. Савюк короткою мовою про життя і діяльність бл. п. Миколи Мурашка, взиваючи присутніх вшанувати його память повстанням з місць і однохвилевою мовчанкою.

Крім біжучих справ відбулася доповідь п. О. Трусевича на тему: „Ненька Україна і наші обовязки супроти неї". Доповідач порушив патріотичні почування слухачів, роблячи на них глибоке враження, що видно було зі сконцентрованої уваги всіх без виїмку присутніх протягом цілої доповіді.

По короткій дискусії на заторкнену тему постановлено робити доповіді і реферати на кожних сходинах членів на різні теми. На найблищі сходини зголосив свій відчит п. Г. Савюк про географічне положення і економію Канади.

Наш відділ створився в лютім ц. р. з ініціятиви новоприбулих та при великім вкладі праці організатора У. Н. Союзу п. В. Гірняка що для цеї цілі приїздив до нас двічі, відкладаючи кожний раз по тижневі часу, щоби створити тривкі підвалини під новостворений відділ.

В склад членства відділу ввійшли, за виїмком місцевого купця п. Г. Савюка, самі новоприбулі. Головний уряд У. Н. Союзу відмітив це в своїм першім листі до новоствореного відділу, зазначуючи, що це перший випадок в історії Союзу, що новоприбулі створили відділ.

Наша околиця виключно майнерська, отже всі без виїмку новоприбулі зайняті в доокoличних копальнях золота.

Більшість з нас зрозуміла свою дійсність та подумала і про всяке евентуальне положення, в якім може найтися їх рідня і вступила в члени У. Н. Союзу. На жаль, є ще між нами і такі, що ніяк не хочуть зрозуміти своєї дійсности і живуть чи не думками, якими жили в покапітуляційній Німеччині. Але таких нема багато й вірю, що навіть і ті в короткім часі відкриють свої очі і візьмуться будувати своє життя на далекосяглім плянуванні, ощадності і працьовитості, бо це і засади, які лягли в основу світового добробуту, від яких життя не відступило ще ніколи, і які обов'язують теж нас, новоприбулих.

Народня мудрість каже: „Як дбаєш, так маєш".

Гриць Лущик, секретар.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Організація Українських Іміґрантів „Самопоміч", Відділ Нюарк і околиця.

Адреса згаданої організації є така: Ukrainian Center, 180 William St., Newark, N. J.

Бюро є чинне в год. 4—9 вечером крім неділь, уділяє інформацій і порад новоприїзшим іміґрантам, йде із поміччю у підшукувань мешкань і праці, виповняє всякі потрібні формулярі і аплікації, дає правні і фахові поради в справі студій, фахових курсів, та власних варстатів праці, веде культурну роботу для членів.

Проситься українське громадянство, парохіяльні уряди, товариства та організації зголошувати до бюра „Самопомочі" відомі місця праці і мешкань.

НАДІЇ ПОЛЬСЬКОГО БОЛЬШЕВИКА.

Варшава, 13. вересня. — Комуністичний президент Польщі, Болеслав Берут, потішається в опублікованій ним статті, що „збільшувана агресивність західних підпалювачів війни не означає рівночасно збільшення їх воєнної сили" та за своїми панами з Москви деклямує про швидкий „упадок капіталізму".

АНГЛІЙСЬКА МОВА ЗАЛИШАЄТЬСЯ УРЯДОВОЮ В ІНДІЇ.

Лондон, 13. вересня. — Згідно з повідомленням з Ню Дельгі, індійський парлямент ухвалив залишити англійську мову як урядову мову країни на дальших 15 років. Це рішення винесено у формі конституційної статті.

СЛИВКВІЛ, ПА.

Для інвалідів.

В День Батька відбулося посвячення американського прапору для від. 126 У. Н. Союзу.

По Службі Божій члени, членкині і гості зійшлися до церковної галі, де старанням членкинь Бр. Св. Івана Хрестителя, від. 126 У. Н. Союзу, відбулося прийняття. Після того, Гр. Дидів подякував гостям за присутність і вкоротці оцінив вартість і працю У. Н. Союзу. При цій нагоді він згадав про українських інвалідів в Европі, які терплять по різних шпиталях та взивав приявних до жертви на допомогу для них.

Збірку перевели Цицик Софія і Шеліга Наталія.

Жертви зложили: М. Романюк $5; Гр. Дидів $3; Т. Шеліга $3; по $1: С. Цицик, М. Мельник, П. Чабан, В. Дидів, І. Різнів, М. Жеребняк, В. Веч, В. Марта, а решту дрібними. Разом зібрано $19.25 та вислано до ЗУАДКомітету з призначенням на допомогу для українських інвалідів.

Г. Дидів.

ЦІЛКОМ ЛЕГКО — дивитись на це збоку. Але спробуйте втяти таку саму штуку на воді. За неї в кожному разі здобули нагороду в конкурсі цього водного спорту в Торонто, Канада, Джекі Воллок з Вашинґтону та Дік Повп з Ципрес Гарденс, Каліфорнія.

За більшу рухливість нашої інформації

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Треба, щоб якась поважна неполітична установа в Америці видавала неперіодичні бюлетені з інформаціями про українські справи у звязку з міжнародними подіями.

Треба використати всі моменти, коли загал населення в даній місцевості чи окрузі є зацікавлений українською справою, для пропаганди української справи. Як відбувається якась українська імпреза, в якій беруть участь як глядачі й не-українці, виставки, маніфестації, концерт бандуристів, вистави наших театрів, тоді треба обов'язково зацікавити кореспондентів місцевої преси, спровокувати інтервю, подаючи в ньому не лише дані про учасників імпрези, але також найважніше про українську справу. Коли можливо, треба, користаючи з зацікавлення, помістити і окрему статтю про українські справи. Для тої цілі треба, щоби аранжери імпрез заздалегідь подбали про потрібні матеріяли.

Для улекшення тої інформативної роботи треба створити при якій нашій установі чи видавництві інформаційну централю, що поза виданням згаданого вище інформаційного бюлетеня, повинна би видати у формі поштівки карту України з історичними й статистичними даними з другого боку, постачали б на бажання матеріяли до інтервю чи статтей про українські справи людям, що мали би змогу десь це помістити, а вкінці спростовували б помилкові інформації, що появляться в більших та впливовіших часописах.

Але те все може вдатися лише тоді, коли до тої інформаційної праці притягнеться якнайбільше наших громадян зі старої й нової іміграції та як знайдуться на це відповідні мтеріяльні засоби.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членкиць, що триквартальні збори відбудуться в четвер, 15. вересня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул. Просимо прийти на ці збори, бо буде звіт контр. комісії і інші важні справи до полагодження. Також просимо приєднувати нових членів і вписувати діти до Союзу. — За уряд: А. Пограничка, предс.; А. Гереґа, кас.; А. Гнатюк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 12. вполудне, у салі при 2238 В. Кортез ул. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде обговорена справа відділового балю, як також вибір комітету до перепровадження болю, що відбудеться 9. жовтня. — І. Модос, предс.; Д. Когут, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. вересня, в год. 5:30 ввечір, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглі вкладки. — Уряд.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Вончевського, від. 10, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. червня, зараз по Сл. Божій, в галі парафіяльній. Просимо всіх членів прийти на ці збори і привести нових членів. — За уряд: С. Глива, предс.; В. Глива, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 3. пополудні в Українській Централі, 180-6 William St. Обовязком кожного члена є явитись на ті збори, бо є дуже важні справи до рішення. — За Тов.: Г. Віленький, предс.; А. Буган, кас.; А. Бордун, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 17. вересня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; П. Ярема, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117, відбудуться в суботу, 17. вересня, в церковній салі, 28. Іст 7. вул. Просимо всіх членів, а особливо новописаних, прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Не приявні члени підлягають карі згідно зі статутом. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 17. вересня, в 8. год. ввечір, в церковній гали св. Юрія, 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться 18. вересня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт улиця. Обовязко кожного члена є прийти і вирівнати свої залеглости. Ми цікаві бачити, котрий з членів впише бодай одного зі знайоих в члени Союзу, або запише дітей чи внуків. — І. Грабар, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 17. вересня, в год. 8. ввечір, в церковній галі, 1745 Вашинґтон Еве. Їдеться 3-тою евнією елевейтром, або босом до 174 вул. і перейти 2 бльоки наліво. — В. Морозович, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 16. серпня 1949 р. помер у 66. році життя

ІВАН К[illegible]ЕСАН,

довголітний член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350 У. Н. Союзу в Стемфорд, Конн.

Покійний походив зі села Сухрів, пов. Бібрка, Україна. До Бр. і Союзу вступив у 1931 р. Був організатором цего Братства. Полишив у смутку жену Петронію, одного сина і дві дочки.

Похорон відбувся 17. серпня з погребового заведення. — В.Н.П.!

І. Михайлишин, секр.

ПОШУКУВАННЯ

МИКОЛА ВАЛОВИЙ з села Варваринці, пов. Теребовля, шукає своєї тітки **ПОЛОНІЯ ТВАРДОВСЬКА** з дому Валова, яка виїхала ще перед першою світовою війною і замешкувала в Ню Йорку. Хто про неї знає, або вона сама, прошу зголоситись на адресу:

WOLODYMYR HRYNKIW,
90 Oak St., Hartford, Conn.

ФРАНКА ДРОЗД, котрий недавно приїхав до Америки, пошукує його товариш **ІВАН ПРОЦЬКО,** родом з Устрик долішних. Хто про него знає, або він самий, прошу зголоситись на адресу:

TONY PASZKO,
House No. 24, Whitney, Pa.

ПОШУКУЮ свого дядька **ІВАНА ДОЛЬНОГО** з села Чумаль, повіт Збараж, який замешкує в Ню Йорку. Хто про него знає, або він самий, прошу зголоситись до:

PAULINE YAROSH,
419 Shaw St.,
Toronto, Ont., Canada.

Спис Книжок

що їх ще можна дістати у КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

Книжки, поміщені в цім цінннику, є по кілька примірників. Тому хто скорше замовить, то ще може дістане.

(Продовження).

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ Й ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ,

Пісні Еміґрантів	$ .10
Повісти Т. Шевченка, 1-ший том: Артист, Музика і ін. 2-гий том: Наймичка і інші	$ .90
Поезії О. Олеся	$ .50
Поезії. Твори Т. П. Куліша	$ .50
Полонений на Кавказі, нап. гр. Толстой, правдива подія з російського, брош. 20 ц. опр.	$ .40
Порадник лікарський	$ .20
Порадник лікарський, написав д-р Силв. Дрималик, ст. 288	$2.00
Починок, оповідання Б. Лепкого	$ .15
Поміж ворогами, незвичайно інтересна повість І. Левицького	$ .60
Поїзд мерців, картина жертв і трудів, Юра Шкрумеляк	$ .15
Похід Українських Армій на Київ-Одесу в 1919 році (короткий воєнно-історичний огляд). Часть 1, 2. і 3. з 23 кольоровими схемами в додатку, М. Капустинський	$ .70
Пригоди статечної миші, нап. Д. Мамин-Сібіряк, видання 3-те, з малюнками художника М. Погрібняка	$ .10
Приказки Евгена Гребінки, з портретом автора й передмовою Б. Л.	$ .20
Припізнений московський пашпорт, оповідання М. Твейна	$ .10
Природна метода лічення	$ .15
Причта про садівника та інші оповідання, Мстислава Руса	$ .40
Про алькоголізм, нап. М. Чайковський, з 11 ілюстраціями	$ .10
Про батька козацького Богдана Хмельницького. Нап. М. Грушевський	$ .30
Про жіночу неволю в історичнім розвою, Мик. Ганкевича	$ .30
Промови, декламації і желання на весіллях, хрестинах і забавах	$ .10
Про полові справи, нап. д-р Михайло Кос, четверте змінене видання, з образками	$ .30
Про світ Божий, бесіди по придознавству, Ю. Сірого	$ .40
Проти алькоголю	$ .20
Про тифи — черевний, плямистий та поворотний (з малюнками), написав д-р Ст. Суховаченко	$ .20
1. **Про Шевченкові твори.** 2. **Оферма,** оповід. з військового життя	$ .20
Пригода Гука, незвичайно займаюча повість славного американського автора М. Твейна	$ .75
Псалтир. Твори П. Куліша. Том 4.	$ .50
Психольогія, з 14 образками в тексті, нап. д-р Вільгельм Єрузалем, із шестого німецького видання за дозволом автора переклав Григорій Кичун	$1.00
Психольогія, начерк науки про людську душу, написав д-р Ів. Раковський, брош.	$ .65
Причепа, Історична повість Івана Нечуя-Левицького	$2.00
Рибалка Панас Круть, оповідання Івана Левицького	$ .15
Рудько. Життєпис одного півня, написав О. Лелека	$ .10
Рідне письменство, д-р В. Сімовича	$ .10
Рідні гості (Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на Степовій Україні). Софія Тобілевич (Карпенко-Кара).	$ .10
Поліщук К.: **Розпята душа.** Оповідання з латишського життя	$ .20
Рахункова книжечка з додатком деяких цікових інформацій	$ .75
Рідне Слово, збірка новель і оповідань українських авторів, бр.	$ .75
Різдвяна ніч (з 10 образками), Миколи Гоголя	$ .20
Розмова поляка з русином, веселий вірш, в котрім русин висміває польську пиху	$ .10
Розмова тверезого пияка Василя з горілкою, нап. М. Гринишин	$ .10

Замовлення і належитість слати на адресу:

Svoboda

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

(З Канади треба платити тільки американською валютою).

ТАРЗАН, ч. 2176. Лютий лев на свободі.

Клітка льва перевернулася з тріскотом і двері відворилися.

Тоді розлючений лев вискочив з клітки і станув вперто на краю.

Сторож клітки вхопив за костур, щоб загнати льва до клітки.

Та чорногривий дикун відбив патик набік і кинувся на свого мучителя.